

Stručni tekst

AFIRMACIJA ZELENE GRADNJE KROZ ZELENE RADNE PROSTORE

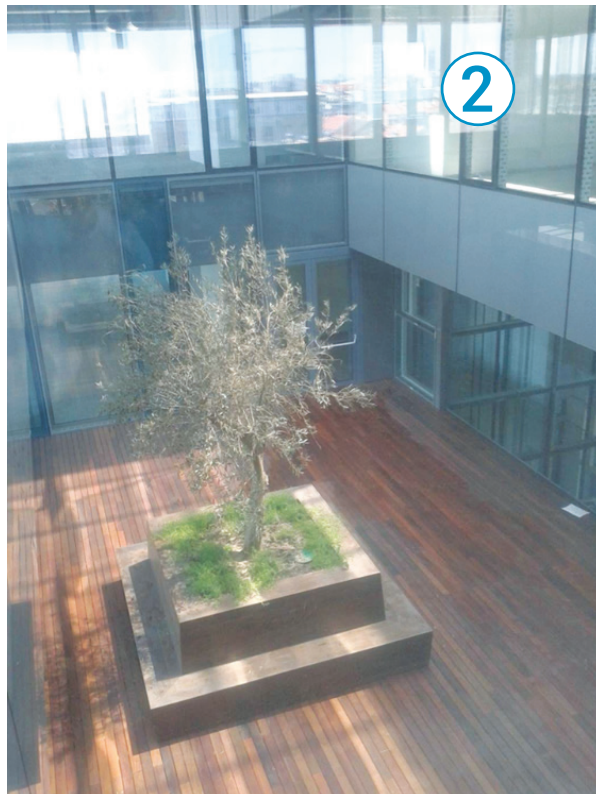
Piše:

doc.dr.sc. Borka Bobovec, dipl.ing.arh.

U KONTEKSTU ODRŽIVOG RAZVOJA, ZELENO GRADITELJSTVO OSIGURAVA TRAJNOST I KVALITETU, ENERGETSKU, EKOLOŠKU I EKONOMSKU PRIHVATLJIVOST. ZBOG VELIKE POTROŠNJE ENERGIJE U ZGRADAMA, KOJA KONSTANTNO RASTE, A ISTOVREMENO I NAJVEĆEG POTENCIJALA ENERGETSKIH I EKOLOŠKIH UŠTEDA, ZELENO ODRŽIVO GRADITELJSTVO POSTALO JE PRIORITET SUVREMENOG GRADITELJSTVA I ENERGETSKE ODRŽIVOSTI SUSTAVA.

Implementacija elemenata zelenog graditeljstva postaje sve veći pokazatelj podizanja opće društvene i stručne svijesti o potrebi konstantnog održivog, zelenog razvoja. Ono uključuje niz elemenata od kojih posebno treba istaknuti uporabu ekoloških materijala, energetske učinkovitost postojećih i novih zgrada i gospodarenje otpadom tijekom gradnje, uporabe i rušenja građevina. U kontekstu održivog razvoja, zeleno graditeljstvo osigurava trajnost i kvalitetu, energetske, ekološku i ekonomsku prihvatljivost. Zbog velike potrošnje energije u zgradama, koja konstantno raste, a istovremeno i najvećeg potencijala energetske i ekološke uštede,

zeleno održivo graditeljstvo postalo je prioritet suvremenog graditeljstva i energetske održivosti sustava. Područje je prepoznato kao najveći potencijal za smanjenje ukupne potrošnje energije na svim razinama, čime se izravno utječe na ugodniji i kvalitetniji boravak kao i povećanu trajnost zgrade. Sve kreće od prostornog planiranja koje je početak svakog oblikovanja prostornih odnosa, a koje se u konačnici razvija kroz arhitektonsko, krajobrazno i inženjersko projektiranje. Ovdje počinje suradnja svih ovih i mnogih drugih struka koje proizvode elemente u prostoru. Od njihove međusobne interakcije i finog balansa utemeljenog na svim znanjima

Fotografije: B. Bobovec, 15/05/2013, uz suglasnost Adris Grupe

stečenim kroz proces školovanja i nadogradnje znanja kroz praksu ovisi prostor koji nas okružuje. Kvalitetan životni okoliš, odnosno kvalitetan izgrađeni prostor potrebno je neprekidno i s pažnjom njegovati, razvijati i afirmirati, a kvaliteta arhitekture još uvijek se temelji na osnovnim pravilima koja podrazumijevaju sigurnost, trajnost, uporabljivost i ljepotu. Estetski izgled, udobnost, cjelovitost i jedinstvenost arhitektonskih rješenja, uporaba novih materijala i novih građevinskih tehnologija, to su sve više prisutni elementi u odnosu na kvalitetu i oblikovanje prostora. Sama kvaliteta izgrađenog prostora podrazumijeva arhitektonsku vrsnoću koja se naslanja na ostvarivanje potencijala koje određeno područje ima, a uvelike ovisi o prepoznatljivosti i vrijednosti, kako cjelokupnog krajolika, izgrađenog i prirodnog, tako i pojedinačnih primjera zgrada i građevina. U kontekstu zaštite i očuvanja sveukupnog prostora, kao i postojećih naselja, kroz sustavno programiranje, planiranje i sada projektiranje koje usvaja sve dodane kvalitete koje donosi zelena gradnja, mijenja se percepcija, a samim time i pristup.

Dobra arhitektura uporabom materijala naglašava održivost i na taj način osigurava smanjivanje negativnih učinaka u kontekstu održivog razvoja, kao i prihvatljivost u svim segmentima budućeg korištenja. Cjeloviti urbani razvoj koji vodi očuvanju vrijednosti izgrađenog prostora je u činjenici da prostor

ima svoje granice, stoga svaka intervencija u njemu mora biti suštinski promišljena. Da bi se ta smislenost, odnosno kvaliteta ostvarila potrebno je primijeniti idejna rješenja, arhitektonske oblike, primjenu graditeljskih materijala i tehnologija gradnje koje od svog nastanka do trenutka primjene idejom i realizacijom pronose postulate održivog razvoja i skladnog odnosa s prirodnim okolišem. I tu dolazimo do kulture građenja koja se očituje i u tome što je život i rad neminovno kvalitetniji u zdravim, sigurnim i funkcionalnim prostorima. Premostiti razlike u poimanju onoga što trebaju korisnici, i stvaranja dobre arhitekture stoji puno malih i velikih prepreka, koje, premda se svakom s njegove strane čine sitne, u stvarnosti predstavljaju veliki problem.

U svom nastajanju i trajanju zelena arhitektura, a napose svijest o zelenim radnim prostorima, mora obuhvatiti edukacijske mjere na svim razinama, dobru informiranost struke i napose javnosti, jer radi se o prostorima koji imaju direktan utjecaj na život i zadovoljstvo zaposlenika. Zeleni radni prostori i uspješno projektirano zeleno radno mjesto ponuditi će visoko zadovoljstvo korisniku koje za rezultat ima povećanu produktivnost, veći osjećaj ugone, poboljšanu sigurnost, zdravlje i mogućnost opuštanja kao i veću fleksibilnost radnog prostora, te estetsku ugodu i pristupačnost. Uz poboljšanje energetske učinkovitosti i ekološki pristup u tom kon-

Fotografije: B. Bobovec, 15/05/2013, uz suglasnost Adris Grupe

tekstu nužno je osvrnuti se i na mijenjanje standarda u koje se uključuje zaštita i principi održivog okoliša, kao i instrumenti za odabir najprikladnijeg rješenja te sve značajniji socijalni aspekti.

Prednosti koje mogu potaknuti investitore i buduće korisnike da pristupe projektiranju i izgradnji, odnosno opremanju zelene poslovne zgrade svakako su uštede energije i vode, kao i povećana vrijednost zgrade kroz veću dobit zahvaljujući štednji. Kako svijest poslodavaca i zaposlenika raste tako se može očekivati i povećana vrijednost najma i broj potencijalnih najmoprimaca uz povećanu razinu ugleda tvrtkama što za posljedicu ima zapošljavanje i zadržavanje ključnih kadrova te lakši pristup kapitalu različitih fondova. Stvaranje preduvjeta za život i rad u kvalitetno izgrađenom prostoru, uz stalnu prisutnost aktivnih promotora zelene arhitekture u svim segmentima društva, u vremenu koje je ispred nas, nužno će donijeti nove kvalitetne zelene projekte i drugačije prostorne odnose.

Odabirom roba i usluga s manjim utjecajem na okoliš, postiže se važan doprinos održivoj potrošnji i proizvodnji i time doprinosi smanjenju potrošnje resursa. Zeleni proizvodi i upute kako koristiti zgrade i pojedinačne prostore uz izračune troškova životnog vijeka proizvoda, jasno pokazuju investitorima i korisnicima sve prednosti ovakvog pristupa koji pridonosi svijesti o vrijednosti prostora

kao temeljnog resursa. Potrebno je stalno naglašavati potrebu prostornog razvitka na način da se očuva i zaštiti prirodna i kulturna baština te ukupni vrijedni prostor prema načelima održivog razvoja.

Kako u radnim prostorima provodimo sve više i više vremena, potrebno je krenuti u strukturirano ozelenjivanje radnog prostora. Isto možemo jednostavno provesti koristeći četiri različita pristupa, od projektiranja, preko primjene i korištenja inovacija kao i različitih pametnih tehnologija, do osiguranja uvjeta kojim se predviđene mjere mogu implementirati, i na kraju, edukacije samih korisnika određenog prostora. Promišljenim projektiranjem prostora možemo u samom startu dati strukturu koja olakšava ozelenjivanje radnog prostora, dok inovativne tehnologije uključuju smanjenje energije, uštede vode, smanjenje nepotrebnih komunikacija, hodnika i sl. Što se tiče osiguranja provedbe kroz poslovne prakse, na raspolaganju su nam obuka zaposlenika, zelena javna nabava i drugo. A za kraj tu je i utjecaj na ponašanje zaposlenika kroz povezivanje, obuku, procjenu i upravljanje.

Uspješno projektirano zeleno radno mjesto će ponuditi visoko zadovoljstvo korisnika i bolju produktivnost, veći osjećaj ugođe i uživanja, poboljšanu sigurnost, zdravlje i mogućnost opuštanja. Nadalje tu je veća fleksibilnost radnog prostora, estetska ugođa i pristupačnost te poboljšanje energetske učinkovitosti i

ekološki pristup. U kontekstu isplativosti, pokazatelji su dosta jasni, projektiranje po principu zelenog dizajna osigurava trajnost u očekivanom životnom ciklusu zgrade kao i povećanu procjenu održivosti ugrađenih materijala. O svemu ovome treba razmišljati već u trenutku izrade projekta nove zgrade ili kod projekta rekonstrukcije postojeće zgrade kroz integrirani proces projektiranja u kojem je ključna operativna učinkovitost, odnosno, osiguravanje funkcionalnih potreba korisnika. Tu se uvijek trebamo upitati može li zgrada odgovoriti izazovima kao što su fleksibilnost za moguću promjenu radne prakse, mogućnosti potencijalnog rasta broja korisnika, da li su osigurani svi elementi javne pristupačnosti, sigurnost, otklanjanje opasnosti po zdravlje, kao i korištenje suvremenih tehnologija. Održivost je po definiciji zajednički pothvat, i ovdje dolazimo do pitanja: može li radni prostor omogućiti svojim dizajnom i prostornim rješenjima poticajno okruženje za stvaranje novih poslovnih ideja?

Odgovor možemo potražiti u 'prvoj zelenoj poslovnoj građevini u Hrvatskoj' zgradi Poslovnog centra 'Adris' u Zagrebu koja se nalazi na uglu Jukićeve i Jagićeve ulice. Autori su Ivica Plavec, Ivan Zdenković i Žanet Zdenković Gold. Sve ono što možemo očekivati od certifikata zelene gradnje autori su uspjeli unijeti u projekt, pa tako uz ekološki pristup imamo malu potrošnju energije, malu emisiju CO2 i puno zelenila. Na 4. katu raste stablo masline, imamo drvenu klupu (kao u parku) i sve se kupa u svjetlu. Svjetlo dopire kroz velike prozore zahvaljujući prozračnosti konstrukcije, a tu je i nezaobilazni panoramski pogled kojim je osiguran vizualni kontakt s gradom i gradskim zelenilom. Ekološki i zeleni pristup čita se kroz sve katove, i gdje god se osvrnemo,

postoji vrt, trava, grm, drvo. Tu je kvalitetno odabrana urbana oprema, voda i zemlja, a fontane srebrnim kapima koje pršte prema nebu naglašavaju vezu s životom. Zgrada sama po sebi je alat koji se može upotrijebiti u poslovnom procesu, koja može utjecati na odnos prema radu u jednakoj mjeri kao i sva ugrađena i postavljena oprema. Što može biti poticajnije od dobro projektiranog prostora, dobro odabranih materijala, opreme i strukturiranja prostora, na zaposlenike koji danas provode više vremena na poslu nego u vlastitom domu. Zadatak arhitekture je da uz obavezne sigurnosne elemente stvori prostor koji će omogućiti nesmetano odvijanje poslovnih procesa, na način da prostori budu poticajni, da se kroz kvalitetno, prirodno i razumljivo organizirane prostorne odnose i veze među njima radni procesi odvijaju na način da sve bude logično i ugodno. Položaj, orijentacija, zelenilo, kao i mikroklimatski uvjeti svake pojedine lokacije značajno utječu na odabir projektnog rješenja, a odabir materijala, teksture, refleksija i osvjetljenje stvaraju osjećaj ugone ili moguće neugode u prostoru u kojem boravimo i radimo. Nadalje, intenzitet boja, ergonomske i estetske karakteristike, mogućnost zamračenja i akustika, sve su to elementi kojima se može naglasiti moguća ugoda i postići zadovoljstvo određenim prostorom.

Svi koji se bave prostorom, od programiranja, preko planiranja i projektiranja moraju shvatiti važnost i relevantnost mijenjanja izgleda i vrijednosti primarnog mjesta za rad, kako bi se projektirali i gradili sadržaji koji potiču promjene. Kroz danas sve prisutnije zelene tehnologije građenja, ali i sve ostale visoko tehnološke uvjete, uz angažiranje relevantnih faktora u integriranim procesima planiranja.

Poslovni centar 'Adris' u Zagrebu, ugao Jukićeve / Jagićeva, autori: Ivica Plavec, Ivan Zdenković i Žanet Zdenković Gold, Fotografije B. Bobovec, 15/05/2013, uz suglasnost Adris Grupe